

Sada aastat hilinenud kutse haridusreformiks

Haridusfoorumi 21. novembril esitatud pöördumine avalikkuse poole lõpeb üleskutsega – haridusreform tuleb käivitada veel sel sajandil! See on sajad aastat hilinenud üleskutse, sest reformidel hariduse ja kasvatuse valdkonnas on just nii pikk ajalugu.

Läbi katsetuste ja otsingute on jõutud alguspunkti tagasi: reformpedagoogika kaasaja voolud maailmas on uuskonservatism ja kriitiline pedagoogika. Teisisõnu – taas on au sees konservatiivsed püsi- väärtused ja koolikorraldus. Vahepealsed aastakümned oma erinevate reformidega tegid kaotajaks pooleks sotsiaalselt vähekindlustatud elanikkonna. Kallid erakoolid on läbi aegade püsinud reformidest puutumatusena.

Ka Eesti kontekstis on tegu vana üleskutsega, sest viimased kümme aastat ei olegi muud tehtud kui reformitud, kusjuures tänased üleskutsujad on needsamad, kes on meie kooli siiani aktiivselt reforminud. Missugused on kümne aasta tulemused? Miks ei ole midagi kuulda palju raha neelanud Oma- nälisest Koolist või mida taotleb

Eesti Kooli Kvaliteedi- kool? Miks ei ole nendes koolidesse konkurssi, nii nagu on seda Lauri Leesi konservatiivsesse Prantsuse Lütseumisse, kuhu pääseb vaid iga kümnes soovija? Kooli, mis töötab klassikalise pedagoogika arusaamade- dest lähtuvalt.

Me võime paberil jätkata paradigmade muutmist ja vastustekeskse õppimise vastandamist küsimustekeskse õppimisega, teadmiste andmise asemel teadmiste hankimisega jms, ent lapse seisukohast on olukord hullem kui kunagi varem.

Tänavalapsed, koolikohustust mittetäitvad lapsed, narkouimas lapsed, suitsetavad ja alkoholi pruukivad lapsed, vägivaldseks tegevuseks kannatavad lapsed, kurjategijad-lapsed. Kool on alati olnud inimeseks kasvamise ja kasvatamise kohaks. Kümne aasta tagune reform kuulutas kooli ja hariduse kauba pakkumise kohaks, s.t võrdväärseks teenindusasutuseks teiste turul rabelevate ettevõtete- ga.

MAIE TUULIK
*pedagoogika-
doktor,
professor*

Täna tunnistavad mõned tollaegsed reformijad sellise lähenemise valeks. Mis peab veel juhtuma, et meiega jõuaksime tagasi sinna, kuhu on jõudnud reformpedagoogika kogu maailmas?

Kas on õpetaja olnud kunagi varem nii madalal ühiskonnareldeli astmel kui praegu? Ei ole. Ta on kõigvõimalikest ametnik- kest kõige madalamal pal- gaastmel, talle ei laiene riigiteenist- tuja sotsiaalsed garantiid, ta on ilma vajaminevatest õppevahendi- test, ta peab rakendama õppekava, mille teoreetilised alused ei haaku rakendusliku osaga, ta on kaitsetu nii laste kui ka kogu üldsuse rünnakute vastu.

Ja ometi on just tema võtmeisik – meie kool on püsinud ja püsib nii- kaua, kuni kooli jagub häid õpeta- jaid. Hea, et selle vana tõe üles haridusfoorumil välja Marju Lauris- tin. Ehk hoiab see reformijaid taga- si, otsimaks võit koolide juhti- misstruktuuride ja omandivormi järjekordseks muutmiseks.

Eesti haridus ei vaja revolutsiooni, vaid tervet mõistust. Miks on riiklikul tasandil õigeks tunnista- tud reformide ja revolutsioonide tee? Miks me ei usalda kasvatustea- duse teooriat ja pigistame silmad kinni katastroofilise tegelikkuse ees?

Lapse areng on alati ühesuunaline protsess ning inimloomuse ise- regulatiivsed seadused on olnud ja on alati sama muutumatud kui loo- dusseadusedki. Kasvatus on olnud ja on alati ühiskonna olemise para- tamatu tingimus ja kui seda ei teh- ta, on tulemuseks loomastumine. See tähendab – kooli kui institut- siooni ülesandeks ei ole haridustee- nuse pakkumine, vaid inimese enda kvaliteedi parandamine, tema mõistuse, südametunnistuse ja füüsilise väljaarendamine.

Klassikaline pedagoogika on se- da alati tunnistanud, ehk Lauri Leesi sõnadega: “Minu koolist ei tule ühtegi pätti, mõrtsukat ega prostituuti – selline on meie siht.”

Kas see ei ole piisavalt suur üles- anne, et lõpetada mingi muu tulevi- kuidee otsimine? Terve mõistus ütleb, et on.